

Međunarodni književni natječaj **Moje drago serce** 2024.

3. nagrada „Stjepko Težak“

Marko Štrok

Svaka nova zora

I ove si se zore, kao i bezbroj takvih do sad, vraćala kući dok je nebo postajalo svijetlije. Ući ćeš na stražnja vrata, malo se oprati i leći u krevet na sat ili dva dok se on ne probudi pa ti pripremi doručak.

No, danas je nešto drukčije. Osjećaš to u zraku oko kuće. Jutros je težak, ispunjen istim mirisom kojeg si mogla čuti toliko puta u šumi. Nakon trenutka oklijevanja, potrčala si i ujurila u kuću pa s otvorenih vrata sobe skočila ravno na krevet.

On se nije pomaknuo.

Vikala si iz sveg glasa, ali on te nije čuo. Samo je mirisao kao što miriše i mala ptica raščupanog perja na postelji od lišća. Hodala si oko njega, tražeći mjesto na njegovom tijelu gdje treba pritisnuti da se probudi.

Ali nisi ga našla.

Samo si čula svoje jecaje kako postaju sve dalji i dalji, dok nisi legla kraj njegovih sklopljenih očiju i zatvorila svoje.

Prošlo je više od uobičajnih sat ili dva. Otvorila bi oči na kratko da vidiš jesu li njegove sad otvorene, pa ih opet sklopila. Možda moraš spavati malo duže, jer ovaj san koji ti se ne sviđa treba više vremena da dođe kraju.

Nekoliko minuta nakon zvona s Vidove crkve, čula si kako zavijanje sirene postaje sve glasnije, i kako završava nakon zvuka kočnja po šljunku. Glasovi su ga dozivali, isto kao što si ga ti dozivala malo prije, ali odgovor je ostao isti. Gledala si vrata očima koje čekaju neizbježno, a onda si skočila s kreveta i pobjegla kroz noge jednom od trojice koji su ušli u sobu.

“To je njegova mačka,” rekao je Stjepan, koji ih je vjerojatno pustio u kuću. Pokušao ti se približiti – jer njemu si vjerovala, njega si znala – ali ti si pobjegla u kuhinju.

Tko su ovi ljudi? Što žele od njega? I mogu li ga oni probuditi, kad već tebi to nije uspjelo?

Naravno da ne mogu, mala mačko. Nitko ne bi uspio u tome. A ti znaš i zašto. Vidjela si to nebrojeno puta. Izazvala si to. Gledala si ih kako leže ovako nepomični, bez zvuka i daha iz usta.

Samo, danas je drukčije. Danas to nije istina, čuješ sebe dok to izvikuješ i pokušavaš ih uvjeriti. Moliš ih da ga puste, da ga ostave, ali oni su ga već premjestili na neki novi krevet pa su ga krenuli nositi iz sobe. Sve si glasnija dok stojiš kraj ograde i gledaš kako ga stavljaju u vozilo i zatvaraju vrata. Jedan od njih te gleda očima koje postaju staklaste i odsijavaju svjetlo rotirke.

Gdje idu, ispituješ glasno dok istrčavaš na cestu i gledaš kako se udaljavaju od kuće. Gdje idu, pitaš Stjepana dok mu se ne daš dirati. Stjepanovo je lice crveno i iz očiju mu se valjaju suze dok ti laže da je sve u redu, da će sve biti dobro.

Bilo je mračno i bilo je zagušljivo. Vas četvero ste u isto vrijeme pokušavali naći izlaz, grebajući po vreći, gazeći jedni drugima po licu. Ali što ste više grebali, više je vode ulazilo. Ona je – onako brza i hladna – parala vašu голу kožu, a vaš je plač bio glasniji i glasniji i glasniji i...

Onda je voda prestala ulaziti, a umjesto nje je kroz veliki otvor na vaše jedva otvorene oči pao snop svjetla.

“Tko bi ovo napravio?”

Niste prestajali plakati dok vas je sušio ručnikom i pokušavao hraniti. Ti se nisi bojala, jer iako je izgledao kao onaj koji vas je stavio u vreću, nije imao isti miris. Ovo je bio netko drugi, tko je tepao i šaptao da će biti sve u redu.

S vremenom su došli drugi koji su tepali tvojoj braći i jednog po jednog ponijeli sa sobom. Crnog i žutog bi znala sresti ponekad, kad biste trčali po šumi iza groblja ili se motali oko hidroelektrane, gdje ste znali da će vam ribiči uvijek dobaciti neke male zalogaje. Ti si ostala s njim, jer on je bio tvoj.

Njegove su hrapave ruke uvijek krile poslasticu dok te učio kako mu se popeti na rame i u košaru na biciklu i tamo strpljivo ostati dok ti nije dao znak da siđeš. Često biste tako prolazili kroz grad kojeg je on poznao bolje nego mnogi jer je tolike godine proveo prolazeći kroz sve njegove ulice da ljudima donese pisma i pakete. I njega su svi poznavali i rado viđali, bez obzira što je prestao raditi i prije nego si se ti uopće rodila. Ali znaš i sama, mala mačko, da ga rado viđali i zato što su tvoje žute oči i njih gledale s bicikla.

Kad vas je pronašao, ti i tvoja braća ste već imali nešto zajedničko s njim. Svi ste nešto izgubili. Je li on spasio vas ili ste vi spasili njega, znao je često pitati dok je gledao u sliku na stoliću.

Nisi bila svjesna toga tad – a kako si i mogla, kad si bila blesava i zaigrana – da se njegovo tijelo ponašalo suprotno nego tvoje, jer je bilo na onom dijelu puta na koji ti tek imaš zaći. Tako su s vremenom vožnje biciklom postajale rijeđe, a on bi teže disao nakon što bi mu sišla s ramena poslije šetnje do kafića gdje bi sjedio s prijateljima subotom ujutro. Nije bilo bitno, više ste vremena onda provodili na kauču ili na ležaljci u vrtu. U jednom su trenutku te subote završile i vožnje biciklom prestale, a Stjepan je češće dolazio do vas s punim vrećama iz trgovine.

Njegov miris, koji je nekad kao magla pokrivaio kuću i dvorište bio je slabiji svaki put kad bi se vratila vidjeti kuću. Vraćala si se svaki dan, bez iznimke, privlačena nevidljivim užetom nade koja je govorila da se dogodila neka greška, da si tad zbilja samo loše sanjala ili prejako udarila glavom u drvo u noći pred zoru pa ti se strašno pričinja cijelo vrijeme. Ali, koliko god da si vraćala s tim željema, znala si da ga nikad više nećeš vidjeti. Da se on ne može vratiti. Znala si to, ali znala si i da je to jedino što sad znaš. Ono što si htjela, bilo je znati da kad se Sunce sutra ujutro opet pojavi, da ćeš ga naći u krevetu. On će te kratko podragati po glavi, pokazujuć' da zna da si došla, prije nego vas san oboje uzme.

A onda te nije bilo nekoliko dana. Igrala bi se crnim u šumi, koji te svo ovo vrijeme tješio i vodio u svoje dvorište po hranu. Izgubila si pojam o vremenu ili si mislila da je bolje ne parati dušu dokazima neželjene istine. Kad si se opet pojavila – jer nisi si mogla pomoći – iznenadilo te vidjeti da su tu sad stigli neki novi. Dvoje velikih i jedna mala. Neko poludivlje dijete blatnog lica, ali čije su se bistre oči raširile kad te ugledala kako hodaš po ogradi.

I nastavila si se vraćati iz dana u dana jer je znatiželja jača od bilo koje sile u prirodi, ali svaki put kad te pokušavala dozvati i prići bliže tebi, ti bi pobjegla iz istog smjera iz kojeg si došla.

To je sad njihova kuća, mala mačko. Tako to bude s ljudima, ne možeš ništa protiv toga. Oni će izbaciti stari kauč u kojem si pohranila toliko svojih dlaka i donijeti svoj. Možda će i ostaviti stol, ali jest će iz novih tanjura i zdjelica, a njihov će miris prekriti sve što si poznavala.

Ali, naravno, to je i tvoja kuća. Deset puta su se godišnja doba promijenila kako si spavala u istom krevetu i penjala se po istom drveću u dvorištu. Stjepan je to znao, on im je sigurno i sve ispričao.

Zadnji njegov trag i trag života kojeg si znala ostat će tek iza tvojih očiju. Možda će ti nekad pred zoru tračak vjetra prijeći preko lopatica i pokušati te uvjeriti da je on blizu, a možda će se tvoje godine i sjećanja tako samo poigravati s tobom. Neće to biti okrutna igra ni šala, jer to su tvoji prijatelji koji nastoje izgraditi krug spokoja i ljepote oko tebe. Oni će biti s tobom do trenutka u kojem i ti više nećeš moći odgovoriti na nečije dozivanje.

Želiš li ovim novima dati da zadobiju tvoje povjerenje i da ti priđu? Da tvoja kuća opet bude tvoja kao što je i bila?

Kad se zagledaš u sebe i vidiš što ti treba, možeš li sebi priznati? Možeš li prestati bježati?

Duh je predaka uvijek s tobom i nije ti teško živjeti kako su oni živjeli. Hrane ima, i ne samo kod ribiča na Kupi koji vole male mačke. Možeš spavati gdje god da se skloniš i zatvoriš oči. Imaš brata.

Ali želiš da ovi osjećaji budu lijepe uspomene na njega, da nisu samo bolna sjećanja na ono što je otišlo u nepovrat. Želiš češkanje iza uha svaku novu zoru, želiš da te zovu besmislenim imenima zbog kojih mijenjaju svoje glasove. Želiš opet zažmiriti pred nekim bez straha.

Tvoje ime oni ne mogu znati niti izgovoriti. Vaša su imena starija od njihovih vatri zbog čije ste im se topline i dali dirati. Ali, on te zvao Sunčica i za njega si bila Sunčica. Djevojčica je majci rekla da će te zvati Zlatica, prolazeći prstima kroz tvoje blijedo žuto krzno.

Povjerenstvo za vrednovanje priča:

Dubravka Težak, Julijana Matanović, Zoran Maljković

Organizatori natječaja:

[Gradska knjižnica i čitaonica Ivana Belostenca Ozalj](#)

[Ogranak Matice hrvatske u Ozlju](#)

Pokrovitelji natječaja:

[Karlovačka županija](#)

[Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske](#)

[Grad Ozalj](#)

